

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiulaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Patryk Daniel Garkowski

**Zadania z języka polskiego, wiedzy o
społeczeństwie oraz z etyki do
fragmentów opowieści autobiograficznej:
„Mamusię dlaczego?” Davida Thomasa -
poziom: szkoła ponadpodstawowa**

**Patryk Daniel
Garkowski**

Patryk Daniel Garkowski: Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

ISBN: 978-83-8386-389-4

Data wydania: 1 października 2025 roku

Wydanie I

Wydawca: Patryk Daniel Garkowski

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusię dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

fragment pierwszy:

„Pewnego dnia, po powrocie ze szkoły, bawiłem się w domu i oglądałem telewizję. Musiałem chyba zrobić coś nie tak, bo nagle Reg zaczął na mnie krzyczeć. Wcześniej się tak nie zachowywał. Nigdy na mnie nie krzychał. Widziałem, jak wrzeszczy na mamę, gdy się kłóca, lecz na mnie nigdy nie podniósł głosu. Nie miałem pojęcia, co przeskrobałem, ale wpadał w szata, jeśli nie przychodziłem od razu, gdy mnie zawołał – tak samo jak mamę gniewało, gdy Reg nie robił natychmiast tego, co mu kazała.

Patrzyłem na niego z przerażeniem. Byłem zdezorientowany. Wiedziałem tylko, że jest źle. Reg znów na mnie krzyknął i ruszył w moją stronę z obłądem w oczach i zaciśniętymi pięściami. Rzuciłem się do ucieczki – pobiegłem do swojego pokoju, zamknąłem za sobą drzwi i podparłem je plecami, wierząc naiwnie, że to go powstrzyma.

Słyszałem, jak stary, gruby Reg, dysząc ciężko, wspina się po schodach. Zatrzymał się na górze, żeby złapać oddech i równowagę, po czym powlókł się w stronę mojego pokoju. Nacisnął klamkę i spróbował siłą otworzyć drzwi. Nie udało mu się, bo oparłem się o nie z drugiej strony. Nacisnął ponownie, tym razem napierając całą swoją masą. Był ode mnie dużo cięższy, więc drzwi otworzyły się z hukiem i powaliły mnie na podłogę. Reg wpadł do pokoju.

Spojrzałem mu w oczy i dostrzegłem w nich wściekłość. Nie miałem pojęcia, czym go tak rozgniewałem, ale wiedziałem, że muszę uciec. Rzuciłem się w najdalszy kąt pokoju i instynktownie zwinąłem się w kłębek. Nie wiem, czemu ogarnęło mnie takie przerażenie. Przecież nigdy dotąd mnie nie uderzył. Myślałem, że chce tylko na mnie nakrzyczeć, jednak na wszelki wypadek przyjąłem pozycję obronną. On zaś przeszedł przez pokój, nie spuszczając mnie z oczu. Pochylił się nade mną i wysapał groźnie:

– Myślisz, że możesz przede mną uciec, chłopcze?

Wciąż był zmęczony wspinaczką po schodach.

– Nie – odpowiedziałem, odwracając wzrok. Bałem się, że moje spojrzenie może go jeszcze bardziej rozwścieczyć.

– Nie możesz. A masz! – uniósł pięść i szybkim ruchem uderzył mnie w ramię.

Krzyknąłem z bólu.

– Przestań, dziadku! Proszę, przestań.

– Już ja ci dam nauczkę! – odpowiedział.

Potem jeszcze wiele razy słyszałem te słowa.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusię dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Reg zamachnął się lewą ręką i uderzył mnie pięścią w brzuch. Zasłoniłem go ręką, a wtedy on znów łupnął mnie w ramię. Po chwili okładał mnie już pięściami. Nie byłem w stanie zasłonić się całkowicie, więc kolejne ciosy padły na odkryte miejsca. Po dziesięciu czy piętnastu ciosach przerwał i spojrzał na mnie.

– No. Masz być grzeczny, bo inaczej znowu dostaniesz.

Trudno mi było zrozumieć, czym go tak rozwścieczyłem i czemu jego gniew wyparował, gdy tylko skończył mnie okładać.

Wrócił na dół. Słyszałem, jak dyszy na schodach, próbując złapać oddech.

Od tej pory za każdym razem, kiedy mnie bił, pragnąłem, żeby przestał w ogóle oddychać i szybko się przekręcił. Gdy okładał mnie pięściami, zawsze wyglądał tak, jakby za chwilę miał dostać zawału lub wylewu, i czasem myślę, że byłaby to sprawiedliwa kara dla kogoś, kto bez żadnego powodu znęca się nad małym chłopcem.

Zostałem w pokoju i czekałem, aż się uspokoi. Próbowałem zrozumieć, co się dzieje, co spowodowało ten nagły wybuch gniewu i agresji. Chciałem też przeczekać ból. Nikt mnie nigdy tak nie zbił. Czułem się potwornie. Bolały mnie ramiona i brzuch. Posiniaczony i obolały skuliłem się w kącie i łkałem cichutko, kotłując się w przód i w tył.

[...]

Gdy znalazłem chwilę, by pomyśleć o tym, co się stało, zacząłem się zastanawiać, czy przyczyna nie leży w wychowaniu Rega i kilku wydarzeniach z jego późniejszego życia. Był gruby, ale też wielki i silny, nawet jak na swój wiek. Miał wielkie i twarde jak skała pięści. Przez całe życie ciężko pracował – na farmie, w warsztacie stolarskim i w fabryce. Gdy był jeszcze dzieckiem, w wyniku wypadku z pompką do roweru stracił wzrok w jednym oku, a jako dorosły mężczyzna obciął sobie palec piłą tarczową.

Jego matka zmarła, gdy miał dwanaście lat, i odtąd wychowywał go ojciec. Pracowali razem na farmie. Reg opowiadał mi, że już jako chłopiec całymi dniami harował jak wół i że często wdawał się w bójki. Choć był niezłym gawędziarzem, nie ulegało wątpliwości, że szybko nauczył się sam sobie radzić. On w moim wieku nie raz puszczał w ruch pięści, a ja byłem bardzo delikatny. Może uznał, że powinienem zmęźnieć? Jedno jest pewne. Nie zbił mnie dlatego, że z natury jestem niegrzeczny. Czasem coś przeskrobałem, jak to dzieciak, nie byłem jednak złośliwy, bezczelny ani uparty. Świadczyły o tym także moje świadectwa szkolne.

Może winiłem się za to, że byłem zbyt słaby i uległy; może w głębi duszy uważałem, że w jakiś

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

sposób sam pozwoliłem Regowi na zabicie mnie lub wręcz go do tego zachęciłem, tak samo jak zastanawiam się, czy to ja doprowadziłem do tego, co działo się między mną a matką. Może moja niska samoocena miała coś wspólnego z „wyjątkowymi chwilami”: chciałem zadowolić mamę, a jednocześnie bałem się jej sprzeciwić.

Od tej pory Reg systematycznie mnie bił, choć nigdy nie uderzył mnie w twarz. Zapewne nie chciał, żeby mama coś zauważyła. Biorąc pod uwagę, że prędzej czy później mogła zobaczyć mnie bez ubrania, to musiało się kiedyś wydać. Nie o to jednak chodzi. Kiedy Reg wpadał w gniew, tracił nad sobą panowanie. Nie mógł się uspokoić, póki nie sprzął mnie na kwaśne jabłko. Gdy na mnie patrzył, na jego twarzy malowały się złość i obrzydzenie. Cokolwiek zrobiłem, że miotają nim takie uczucia, zwykłe policzenie do dziesięciu nic by tu nie dało.”¹

fragment drugi:

„Tego niedzielnego ranka czułem się wyjątkowo obolały, bo poprzedniego dnia znowu dostałem łanie od Rega. Zbił mnie, gdy mama poszła po zakupy, a potem do koleżanki. Jak zwykle niczego się nie spodziewałem. Siedziałem na podłodze w salonie i oglądałem telewizję, gdy nagle Reg coś do mnie powiedział. Nie dosłyszałem – i nie wiem nawet, czy się odezwałem – w każdym razie nie zareagowałem dość szybko, bo rzucił się na mnie, zanim zdążyłem zerwać się na nogi i uciec na górę.

– Ja ci pokażę! Nie będziesz mnie ignorował!

Zanim zdołałem cokolwiek powiedzieć albo chociaż krzyknąć, zaczął okładać mnie pięściami po rękach, brzuchu i udach. Zwinąłem się na podłodze z bólu, a on wciąż mnie lał. Trwało to kilka minut, ale dla mnie była to cała wieczność. W końcu para z niego uszła i zostawił mnie płaczącego na dywanie.

Kiedy godzinę później wróciła mama, nic nie powiedziałem. Ona też milczała, choć musiała zauważyć moje zdenerwowanie.

Rano paskudne fioletowe siniaki na nogach i rękach zniknęły pod ubraniem, a na to, co działo się w domu, spuściliśmy zasłonę milczenia.

[...]

Coraz trudniej było mi znosić bicie Rega. Nigdy nie wiedziałem, kiedy i z jakiego powodu do niego

1 D. Thomas (tłumaczenie: T. Piątkowski - Roboto Translation), *Mamusiu dlaczego?*, Hachette Polska, 2010, Warszawa, s. 67-71.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiul dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

dojdzie. Działo się to bez ostrzeżenia i ilekroć mamy nie było w domu, stawałem się kłębkim nerwów.

Strach przed Regiem był równie nieznośny, co sam ból. Jeśli chodzi o bicie, to przynajmniej wiedziałem, że gdy będzie już po wszystkim, tego dnia lanie już się nie powtórzy. Robiłem wszystko, żeby uspokoić Rega, ale bezskutecznie. Jeśli chciał mnie zbić, nic nie mogłem na to poradzić. Musiałem tylko uważać na różne znaki – choć i tak nie wpływało to zbyt na moją reakcję, bo w oczekiwaniu na najgorsze nie robiłem zupełnie nic. Powinienem był uciekać z domu, gdy tylko widziałem, jak zamieniał się w dyszącego wściekłością potwora. To byłoby sensowne rozwiązanie – dom miał drzwi, od frontu i od tyłu, więc bez trudu mógłbym uciec, a on nigdy by mnie nie dogonił.

Jednak nie uciekałem. Po prostu czekałem, aż zaczną na mnie spadać kolejne razy. Kiedy bicie się zaczynało, wiedziałem, że Reg szybko opadnie z sił. Uderzy mnie może dwadzieścia razy. Teraz jednak ciosy były inne niż kiedyś. Szok związany z tym, że ktoś mnie bije, minął. Przyzwyczailem się. Nie krzyczałem już z bólu, a gdy było już po wszystkim, nie płakałem zbyt długo.

Dlatego właśnie jego ciosy stały się jeszcze silniejsze i jeszcze bardziej wściekłe. Bił mnie, jakby walczył z dorosłym. Strasznie bolało, ale postanowiłem, że nie dam mu tej satysfakcji – nie rozpłaczę się. Tak jak wcześniej, od razu zwijałem się w kłębek i czekałem, aż skończy. Dzięki temu mogłem przetrwać. Nie chciałem być bity, czułem jednak, że w jakiś sposób na to zasłużyłem. W końcu Reg był dorosłym, kimś w rodzaju ojca. Na pewno wiedział, co jest dla mnie najlepsze. Nie miałem pojęcia, czemu mi to robi, ale to nie znaczyło jeszcze, że robi źle. Uznałem, że problem tkwi we mnie, a nie w nim, więc znośłem bicie i nie zadawałem pytań. Nadal też ukrywałem to przed mamą.

Skąd mogłem wiedzieć, że to moja uległość kazała mi pokornie przyjmować lanie, na które nie zasłużyłem? Skąd mogłem wiedzieć, że Reg całkowicie zniszczył swój rodzicielski autorytet, traktując mnie w tak okrutny sposób?

Tymczasem w moim życiu zaszła kolejna zmiana, jeszcze poważniejsza i bardziej niebezpieczna. Mama piła teraz coraz częściej – różnica była niewielka, lecz istotna. Kiedy wracałem do domu, matka nie raz miała już napoczętą butelkę. Obiad szykowała wcześniej, więc wieczorem wystarczyło go tylko odgrzać. Dzięki temu nie musiała zajmować się gotowaniem, gdy zaczynała tracić nad sobą kontrolę.

Zwykle siadała do stołu i jadła z nami, lecz czasem uciekała na górę od razu po podaniu jedzenia.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Kiedy wracała ze swojego pokoju, wyraźnie było widać, że jest już porządnie wstawiona.

Zdarzało się, że w ogóle nie przygotowała dla nas obiadu i musieliśmy radzić sobie z Regiem sami – zwykle kończyło się na grzankach z fasolą lub sardynkami. Przygotowywaliśmy je zazwyczaj w milczeniu, odzywając się tylko wtedy, gdy było to konieczne – „podaj sól”, „chcesz jedną czy dwie?”, „daj mi szklankę”. Tymczasem na górze mama po cichu się upijała. A niekiedy robiła to całkiem głośno.

[...]

Budzę się, wyrwany z głębokiego snu. Myślałem, że mama śpi, ale teraz ją słyszę... Idzie do mojego pokoju. Wypiła tyle, że ledwo trzyma się na nogach.

Wyłącznik światła w moim pokoju znajduje się na korytarzu. Nagle zapala się żarówka, a drzwi otwierają się na oścież. Mama stoi w progu. Jest półnaga. Mrugam, oślepiony światłem, i patrzę na nią niepewnie.

– To ty, mamo? – chrypię, jeszcze nie do końca rozbudzony.

– Tak, to matka – odpowiada powoli, surowym tonem matrony.

Gdy siadam na łóżku i próbuję zorientować się, co się dzieje, ona rusza do przodu. Nie może ustać na nogach i nie upada tylko dlatego, że łapie się mojego łóżka. Pochyla się nad nim i patrzy na mnie swoimi martwymi, szklistymi oczami. Widziałem to spojrzenie już wiele razy.

Gwałtownym ruchem ściąga ze mnie kołdrę i rzuca ją na podłogę. Natychmiast wyskakuję z łóżka. Wystarczająco często widziałem mamę pijaną i wiem, że szybko się to nie skończy. Nie chcę leżeć na łóżku, bez względu na to, co się za chwilę stanie.

– Czego chcesz, mamusiu? – z przerażenia słowa ledwo przechodzą mi przez gardło.

– Chcę, żebyś się ze mną pobawił, David.

Kładzie się na łóżku i rozkłada przede mną nogi.

Jestem wstrząśnięty i przerażony. Z impetem wracają wszystkie złe wspomnienia z Calder Bridge. Bicie przez Rega jest okropne, ale to, co dzieje się w tej chwili, jest po stokroć gorsze. Miałem nadzieję, że ten koszmar się skończy. Ze strachu ledwo mogę wydobyć z siebie głos.

– Mamusiu... ja nie chcę – dukam, cofając się.

– David! Chodź tu i rób, co każę!

Więc robię.

Podchodzę do niej i stoję obok. Czuję smród brandy i robi mi się niedobrze. Widzę nagość mamy – choć przywykłem do tego widoku, zawsze odwracam wzrok. Teraz jednak nie mam wyboru.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Mama bierze moją dłoń i kładzie ją na swojej cipce. Pociera ją, leży i stęka.

Czuję się okropnie. To, co muszę robić, jest odrażające. Zbiera mi się na wymioty.

Mama pociera się moją dłonią jeszcze parę minut i odpycha ją. Pewnie się znudziła. Bardzo szybko się nudzi, kiedy jest pijana.”²

fragment trzeci:

„W domu działo się jednak coraz gorzej. Reg już nie tylko bił mnie rękoma, ale i kopał. Zupełnie jakby wypracował sobie odpowiednie tempo bicia. Ba, był nawet dumny ze swojego „dzieła”, ale pracował nad nim tylko pod nieobecność mamy. Choć bałem się tych długich nocy, gdy mama była pijana, jeszcze bardziej bałem się dni, kiedy zostawiała mnie pod opieką Rega. Starałem się znaleźć jakąś wymówkę, żeby wyjść z domu, lecz Reg zdawał się mnie obserwować i czekać na odpowiednią chwilę, by rzucić się na mnie niczym tygrys na swoją ofiarę.

Teraz, kiedy mnie atakował, wytrzymywał dużo dłużej niż na początku, gdy tylko okładał mnie pięściami. Pilnował się, by nie kopnąć mnie zbyt mocno i nie zrobić mi krzywdy, lecz grad ciosów i kopniaków wykańczał mnie fizycznie i psychicznie. Po takim laniu siedziałem w swoim pokoju jeszcze długo po tym, jak zdyszany Reg wrócił na dół. Nie wychodziłem stamtąd nawet po powrocie mamy.”³

2 D. Thomas (tłumaczenie: T. Piątkowski - Roboto Translation), *Mamusiu dlaczego?*, Hachette Polska, 2010, Warszawa, s. 80-87.

3 D. Thomas (tłumaczenie: T. Piątkowski - Roboto Translation), *Mamusiu dlaczego?*, Hachette Polska, 2010, Warszawa, s. 104-105.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

fragment czwarty:

„Reg rzucił się na mnie chwilę po tym, jak wróciłem ze szkoły. Zupełnie jakby całe popołudnie na mnie czekał. Popełniłem błąd, pytając go, czy w imbryku jest jeszcze herbata.

– Już ja ci dam herbaty! – wybuchł. – Ja ci, cholero, dam herbaty! Myślisz, że jestem twoją służącą?

Zanim zdążyłem uciec na górę, rąbnął mnie pięścią w brzuch. Zgiąłem się wpół i upadłem na podłogę, a Reg zaczął kopać mnie po pupie.

– Przepraszam, dziadku, naprawdę nie chciałem, przysięgam! – płakałem.

– Nie pyskuj, gówniarzu! – ryknął. Słyszałem jak dyszał, serwując mi kolejne kopniaki. – Już ja cię znam! Ja cię nauczę, jak mi się odpowiada!

Gdy ze mną skończył, czułem się jak ofiara poważnego wypadku – na tyle pechowa, że zachowała przytomność. Zapłakany powlokłem się do pokoju i ległem na łóżku.”⁴

4 D. Thomas (tłumaczenie: T. Piątkowski - Roboto Translation), *Mamusiu dlaczego?*, Hachette Polska, 2010, Warszawa, s. 112-113.

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 1. Przedstaw znaczenie i możliwą funkcję/możliwe funkcje tytułu opowieści autobiograficznej Davida Thomasa: „Mamusiu dlaczego?”. Odpowiedz, czego formę ma tytuł? (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. Proszę określić, kim jest narrator w tekście występujący. (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. Proszę wyjaśnić, czym różni się powieść autobiograficzna od biograficznej powieści. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. Jaki typ narracji występuje w utworze Davida Thomasa? (0-1 p.)

- a) Narracja polifoniczna.
- b) Narracja pierwszoosobowa.
- c) Narracja trzecioosobowa.
- d) Narracja didaskaliowa.

Zadanie 5. Oznajmij, proszę, jedną cechę autobiografizmu występującą w poznanym literackim dziele. (0-1 p.)

.....

.....

Zadanie 6. Kim był Reg? (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 7. Zakomunikuj jedną cechę powieści, która występuje w utworze: „Mamusiu dlaczego?”. (0-1 p.)

.....

.....

Zadanie 8. Proszę przytoczyć z tekstu jeden przykład przemocy fizycznej. (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 9. Oceń pod względem etycznym postępowanie Rega wobec głównego bohatera utworu, będącego zarazem narratorem. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. Proszę przywołać z tekstu jeden przykład seksualnej przemocy. (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 11. Napisz, z kogo perspektywy są opowiadane, relacjonowane wydarzenia w utworze obecnym? (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 12. Oceń pod względem etycznym postępowanie matki narratora utworu wobec jej syna. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusię dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 13. Zwinięcie się w kłębek przez dziecko, jak również demonstrowanie na twarzy przez personę dorosłą obrzydzenia albo złości okazują się: (0-1 p.)

- a) werbalną mową.
- b) sygnałami ogromnej szczęśliwości u nadawców rzeczonych kodów ludzkich.
- c) niewerbalną mową.
- d) przyjaznymi komunikatami językowymi, eliminującymi konkretne komunikacyjne bariery.

Zadanie 14. Proszę wyjaśnić, co oznacza sformułowanie: **sprać kogoś na kwaśne jabłko**. (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. W imieniu Rega zredaguj przeprosiny wobec chłopca z utworu. W piśmie swoim, w którym wcielisz się w bohatera Rega, uwzględnij, za co dokładnie przepraszasz syna swojej partnerki. (0-5 p.)

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiul dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 16. Jak sądzisz, dlaczego narrator nazywał Rega dziadkiem? Czy to był rzeczywiście, w istocie dziadek chłopczyka? (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. Co, według narratora obecnego w tekście, stanowiłoby sprawiedliwą karę dla Rega? (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. Proszę na podstawie tekstu określić, jaką samoocenę przejawiał narrator utworu, będący zarazem głównym bohaterem opowieści. Proszę w odpowiedzi wyjaśnić, scharakteryzować ów typ samooceny. (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. Oznajmij dwie możliwe funkcje współczesnej rodziny wzorcowej. (0-2 p.)

1)

2)

.....

Zadanie 20. Co oznacza, że z kogoś uszła para? (0-1 p.)

.....

.....

.....

Zadanie 21. Nazwij jedną emocję występującą u narratora literackiego dzieła. Określ, w jakich okolicznościach ta emocja wystąpiła u opowiadacza-bohatera. (0-2 p.)

.....

.....

.....

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible][illegible]

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

[illegible][illegible]

1)

2)

[illegible]

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 31. Ustal prawdziwość stwierdzeń. (0-17 p.)

- 1) Tytuł książki: „Mamusiu dlaczego?” ma formę oskarżycielskiego pytania i może on jednocześnie: zaciekać potencjalnego odbiorcę, czytelnika, jak i wywołać u odbiorcy współczucie. prawda/fałsz
- 2) Dzieło literackie pt. „Mamusiu dlaczego?” cechuje się autentyzmem. prawda/fałsz
- 3) W tekście występują dialogi. prawda/fałsz
- 4) Dom rodzinny narratora miał tylko jedne drzwi wejściowe. prawda/fałsz
- 5) Narrator utworu, będąc dzieckiem, postrzegał siebie za osobę: bardzo arogancką, wielce bezczelną, a ponadto za osobę nad wyraz złośliwą, jak również socjopatyczną. prawda/fałsz
- 6) Ojczym narratora - Reg stosował wobec swego przybranego synka wyłącznie seksualną przemoc, ów ojczym nigdy nie używał wobec chłopczyka przemocy fizycznej. prawda/fałsz
- 7) Matka narratora była alkoholiką, zaś pod wpływem alkoholu stosowała wobec swojego dziecka przemoc seksualną. prawda/fałsz
- 8) Narrator jako dziecko zawsze uciekał z domu, kiedy tylko Reg pragnął go bić, dzięki czemu chłopiec unikał bicia, ataków, napastowania ze strony swego biologicznego ojca. prawda/fałsz
- 9) W opisach narratorskich mamy do czynienia z: przemocą fizyczną oraz z seksualną przemocą. prawda/fałsz
- 10) Władzę w rodzinie bohatera pierwszoplanowego sprawowało liczne potomstwo Rega oraz jego pierwszej żony, a zatem mamy do czynienia tutaj z modelem matriarchalnym funkcjonowania rodziny. prawda/fałsz
- 11) Reg był bardzo młodym mężczyzną, kiedy znęcał się nad relacjonującym zdarzenia narratorem; a ponieważ Reg był młody, to miał bardzo wiele siły i energii, ażeby niezwykle dręczyć swojego pasierbą, ustawicznie, każdego dnia. prawda/fałsz
- 12) W tekście występują retrospekcje. prawda/fałsz
- 13) Narrator w żaden sposób nie próbował usprawiedliwiać postępowania, zachowania, czynów swojego ojczyma Rega, czyli partnera jego biologicznej matki. prawda/fałsz
- 14) Reg lubił codziennie wiązać swojego przybranego syna niczym dżdżownicę, larwę i codziennie bił on swego syna po twarzy; codziennie on swego podopiecznego torturował bezbrzeżnie i nierzadko zamykał dzieciętko w okropnie mrocznej piwnicy, pełnej wilgoci. prawda/fałsz
- 15) Narrator niezmiennie lubił prowokować swojego ojczyma Rega oraz swoją matkę, prowokować mianowicie ich lubił do stosowania różnorodnych form przemocy - a to dlatego, że wykazywał intensywny masochizm. prawda/fałsz
- 16) Matka narratora utworu unikała pokazywania się przed swoim synem nago, ona nigdy nie pokazała się nago ani też półnago swojemu potomkowi. prawda/fałsz
- 17) W tekście występują wyzwiska wystosowane w stronę literackiego podmiotu. prawda/fałsz

Zadanie 32. Zacytuj, proszę, z tekstu jeden epitet i określ możliwą funkcję/możliwe funkcje tego literackiego środka. (0-2 p.)

epitet z tekstu	możliwa funkcja/możliwe funkcje tego środka stylistycznego

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiul dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 33. Proszę przytoczyć z tekstu jeden eufemizm/jedną eufemistyczną konstrukcję językową. (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 34. Wybierz spośród modeli funkcjonowania rodzin wyodrębnionych według kryterium władzy w rodzinie jeden rodzinny model. Oto nazwij go oraz scharakteryzuj. (0-2 p.)

nazwa modelu funkcjonowania rodziny	charakterystyka tego modelu funkcjonowania rodziny

Zadanie 35. Jak myślisz, jaka może być funkcja/jakie mogą być funkcje zapisania tekstu kursywą w części poznanej utworu? Co może odzwierciedlać zapisanie części tekstu pochylą czcionką? (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 36. Proszę wytłumaczyć znaczenie/sens wyrazu: matrona. (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

[illegible]

porównanie z tekstu	możliwa funkcja/możliwe funkcje ów środka literackiego

[illegible][illegible]

Patryk Daniel Garkowski:

Zadania z języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz z etyki do fragmentów opowieści autobiograficznej: „Mamusiu dlaczego?” Davida Thomasa - poziom: szkoła ponadpodstawowa

Zadanie 41. Wyjaśnij pojęcia. (0-13 p.)

- 1) opowieść -
.....
.....
- 2) zachowanie niedozwolone -
.....
.....
- 3) reportaż -
.....
.....
- 4) agresja -
.....
.....
- 5) znak -
.....
.....
- 6) retrospekcja -
.....
.....
- 7) powieść dokumentalna -
.....
.....
- 8) autobiografia -
.....
.....
- 9) alkoholizm -
.....
.....
- 10) przemoc seksualna -
.....
.....
- 11) kara -
.....
.....
- 12) negatywny bohater -
.....
.....
- 13) gawęda -
.....
.....